

UCHWAŁA NR XXXV/164/13
RADY MIEJSKIEJ W SURAZU

z dnia 19 grudnia 2013r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Suraz na 2014 rok**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2013r. poz. 594, poz. 645 i poz. 1318) oraz art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1356) w związku z art.10 ust.3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 124) Rada Miejska w Surazie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się *„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Suraz na 2014r.”* stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Suraza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Celina Chodorowska

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Suraz na 2014 rok

Wprowadzenie

Podstawą prawną działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (t. j. Dz. U. z 2012r. poz. 1356), zwana dalej „ustawą”. Art. 1 ust.1 ustawy stanowi, że: „Organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych zakładów pracy.”

Podstawą prawną w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012r. poz. 124).

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii należy do zadań własnych gminy, realizowanych na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Suraz, uchwalanego corocznie Uchwałą Rady Miejskiej w Surazie.

Rok 2014 będzie kolejnym rokiem realizacji programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Jest kontynuacją programów zainicjowanych w latach poprzednich jak również wprowadzania nowych sposobów walki z problemem uzależnienia. Nastawionych na przynoszenie pozytywnych efektów.

Nadrzędnym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest, jak co roku, tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych, zmierzających do:

- 1) Rozpoznania specyfiki problemów alkoholowych, problemów narkomanii i innych uzależnień na terenie Gminy Suraz oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w ich rozwiązywaniu.
- 2) Zmniejszania rozmiaru aktualnie istniejących problemów alkoholowych, problemów narkomanii oraz przemocy w rodzinie.
- 3) Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych.
- 4) Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.
- 5) Edukacja publiczna w zakresie:
 - a) informowania o konsekwencjach nadużywania alkoholu, używania narkotyków,
 - b) promocji zdrowego stylu życia, trzeźwości i abstynencji,
 - c) promocji stylu życia wolnego od narkotyków,
 - d) przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szkole i środowisku lokalnym.

Rada Miejska w Surazhu mając na uwadze poważne problemy i zagrożenia dla społeczności lokalnej wynikające z nadużywania alkoholu oraz spożywania alkoholu w niewłaściwych okolicznościach przyjmuje niniejszy program jako wytyczną wiążącą władzę i podległe jednostki organizacyjne przy podejmowaniu działań mających na celu zapobieganie i rozwiązywanie problemów alkoholowych na terenie Gminy Surazh.

Podstawą podejmowanych działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w Gminie Surazh na 2014 rok są:

- 1) Diagnoza problemów społecznych w mieście i gminie Surazh.
- 2) Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014.
- 3) Wnioski Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z realizacji Programu w roku 2013.
- 4) Wnioski, uwagi, propozycje zgłaszane przez osoby fizyczne i prawne, których działalność służy rozwiązywaniu problemów alkoholowych, problemów narkomanii i przemocy.

Rozdział I

Postanowienia ogólne

1. Autorzy programu: Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Surazhu.
2. Koordynator programu: Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Surazhu.
3. Czas realizacji programu: 2014 rok.
4. Odbiorcy programu:
 - 1) w zakresie zapobiegania alkoholizmowi i narkomanii: dzieci i młodzież, rodzice, nauczyciele, pozostali mieszkańcy Gminy Surazh,
 - 2) w zakresie pomocy specjalistycznej: osoby mające czynny kontakt z alkoholem i osoby współuzależnione,
 - 3) w zakresie zmniejszania rozmiaru aktualnie istniejących problemów alkoholowych, problemów narkomanii oraz przemocy w rodzinach - mieszkańcy Gminy Surazh.
5. Cele programu:
 - 1) zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami na terenie miasta i gminy oraz zmniejszenie rozmiarów już istniejących,
 - 2) zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym,
 - 3) zwiększenie wiedzy dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie szkodliwości nadużywania alkoholu i narkotyków,
 - 4) promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, szkole i środowisku lokalnym,
 - 5) tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu,
 - 6) realizacja ustaw o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi i o przeciwdziałaniu narkomanii.
6. Instytucje i organizacje pozarządowe – współrealizatorzy programu.
 - 1) Urząd Miejski w Surazhu,
 - 2) Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Surazhu,
 - 3) Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Surazhu,
 - 4) Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury w Surazhu,

- 5) Zespół Szkół i Placówek Oświatowo-Wychowawczych w Surazhu,
- 6) Policja,
- 7) Opieka Zdrowotna,
- 8) Kościoły i inne związki wyznaniowe prowadzące swoje statutowe działania na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii,
- 9) Sąd Rejonowy w Białymstoku (V wydz. Rodzinny i Nieletnich),
- 10) Izba wytrzeźwień w Białymstoku,
- 11) Stowarzyszenia, inne podmioty i organizacje pozarządowe, których działalność przyczynia się do rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy,
- 12) Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Surazh.

Rozdział II

Zadania własne gminy

1. Wspieranie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, osób uzależnionych od narkotyków i osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Zrealizowane w Polsce badania epidemiologiczne pozwalają szacować liczbę osób uzależnionych od alkoholu na ok. 600 tys., zaś osób pijących alkohol szkodliwie – na ok. 2,5 mln. Uzależnienie od alkoholu jest chorobą społeczną, której konsekwencje dotyczą nie tylko osób uzależnionych, ale także członków ich rodzin i środowisk społecznych.

Na mocy artykułu 21 ust. 1 ustawy leczenie osób uzależnionych od alkoholu odbywa się w placówkach leczenia odwykowego. Od takich osób nie pobiera się opłat za świadczenia w zakresie terapii uzależnienia od alkoholu (art. 21 ust. 3 ustawy). Koszty związane z odbyciem terapii w placówce odwykowej pokrywa Narodowy Fundusz Zdrowia (za pacjentów ubezpieczonych) i Ministerstwo Zdrowia (za pacjentów nieubezpieczonych).

Podstawowym zadaniem samorządu terytorialnego jest zwiększanie dostępności terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia dla mieszkańców gminy. Dostępność profesjonalnej i efektywnej terapii warunkuje skuteczność jakichkolwiek innych działań podejmowanych na rzecz osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin. Zadaniem samorządu terytorialnego jest udzielenie takiego wsparcia, jakie pozwalałoby na realizację efektywnych programów terapeutycznych – zapewnienie możliwości leczenia w zakładzie odwykowym. Dla osób uzależnionych, którzy przebyli terapię w stacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego, umożliwienie odbywania programu terapii poszpitalnej.

Członkowie najbliższego otoczenia osoby uzależnionej żyją w stanie permanentnego stresu, co staje się przyczyną wystąpienia u nich stałych zaburzeń związanych z przystosowaniem, określanych mianem współuzależnienia (cierpienie i chaos emocjonalny, zaburzenia psychosomatyczne włącznie z nerwicą, system iluzji i zaprzeczania, który przeszkadza w realnej ocenie problemów związanych z alkoholem, zachowywanie układu małżeńskiego, rodzinnego, który podtrzymuje picie alkoholika). Leczenie współuzależnienia wymaga odpowiedniego postępowania terapeutycznego poprzez realizację programów psychoterapii współuzależnienia.

Zadania programu:

- 1) Zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i osób dotkniętych przemocą w rodzinie, szkole i środowisku

lokalnym- utworzenie, finansowanie i stała współpraca z Punktem Konsultacyjnym w Suraz, współpraca z Poradniami Leczenia Uzależnień w Białymstoku.

- 2) Kierowanie i finansowanie specjalistycznych badań w celu ustalenia stopnia uzależnienia od alkoholu i rodzaju proponowanego leczenia.
- 3) Wnioskowanie przez GKRPA do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego, o wgląd w sytuację małoletnich dzieci w rodzinach alkoholików, a także powiadamianie prokuratury o występowaniu przemocy.
- 4) Finansowanie kosztów dojazdu do Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnień w celu podjęcia leczenia.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Kolejną ważną grupą doznającą szkód wynikających z uzależnienia są dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym, które ponoszą ogromne straty we wszystkich aspektach rozwoju. Rozwijają się u nich określone zaburzenia emocjonalne, często są ofiarami przemocy. Ponadto stanowią tzw. grupę ryzyka pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Istotną rolę w procesie pomagania dzieciom z rodzin alkoholowych odgrywają placówki dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, takie jak świetlice oraz grupy socjoterapeutyczne. Ich zadaniem jest wspieranie rodziny przez objęcie dziecka działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi, udzielanie dzieciom specjalistycznej pomocy psychologicznej.

Gmina może zlecać w drodze umowy organizacjom społecznym, kościołom, związkom wyznaniowym, fundacjom, stowarzyszeniom, pracodawcom oraz osobom fizycznym i prawnym prowadzenie takich placówek oraz wspierać je w tym finansowo.

W ograniczanie zagrożeń życia rodzinnego wywołanych alkoholem angażują się w coraz większym zakresie społeczności lokalne. Szczególną rolę w pomocy członkom rodzin z problemem alkoholowym odgrywa Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Kościół, policja i szkoła.

Zadania programu :

- 1) Dofinansowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin alkoholowych i gdzie występuje przemoc domowa, połączonego z programem profilaktyczno – terapeutycznym i edukacyjnym.
- 2) Przeszkolenie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej (procedura „Niebieska Karta) pracowników socjalnych, członków GKRPA, policji, innych osób działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.
- 3) Współpracę GKRPA z organami policji, Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Suraz, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Suraz, sądem, służbą zdrowia, szkołami w zakresie eliminowania zjawisk patologicznych w środowisku rodzinnym i udzielanie pomocy doraźnej.
- 4) Rozwijanie pracy Punktu Konsultacyjnego w Suraz.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Dużym problemem w pracy z młodymi ludźmi są ich własne przekonania normatywne dotyczące alkoholu, bagatelizowanie strat, przyswajanie pozytywnych skojarzeń z zabawą i relaksem, budowana przez reklamę napojów alkoholowych. Próby pokazania młodym ludziom alkoholu jako substancji, która może być dla nich niebezpieczna, napotykać również na inną ważną przeszkodę – przyzwolenie rodziców, którzy często mylnie uważają, że „lepiej żeby dziecko piło, niż brało narkotyki”. Duże znaczenie w kreowaniu postawy dzieci i młodzieży mają środowiska szkolne. Aby szkoły sprostały wyzwaniom, jakie stawiają przed nimi zapisy zawarte w rozporządzeniach ministra edukacji, konieczne jest podnoszenie kompetencji nauczycieli w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą. Szczególnie cenne są środowiskowe programy profilaktyczne czynnie angażujące wiele grup danej społeczności (młodzież, rodziców, wychowawców, sprzedawców napojów alkoholowych, samorząd) w działania na rzecz ograniczania popytu na środki psychoaktywne poprzez m.in. wzrost świadomości społecznej i zmiany cech środowiska lokalnego.

Zadania programu :

- 1) Kontynuacja i realizacja działań profilaktycznych w szkole podstawowej i gimnazjum. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży.
- 2) Edukacja rodziców i nauczycieli w zakresie problematyki uzależnień.
- 3) Szkolenia sprzedawców zajmujących się sprzedażą alkoholu.
- 4) Działania edukacyjne przeznaczone dla rodziców, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem środków psychoaktywnych.
- 5) Przeprowadzenie cyklu spotkań profilaktycznych z młodzieżą na temat zagrożeń związanych ze środkami zmieniającymi świadomość i towarzyszących temu zjawisk.
- 6) Organizacja i finansowanie lokalnych kampanii profilaktycznych, festynów poświęconych rodzinnej profilaktyce uzależnień, udział w kampaniach ogólnopolskich.
- 7) Wspieranie działalności szkół, różnych form kultury fizycznej oraz innych społecznie akceptowanych rodzajów działalności związanych z propagowaniem zdrowego i abstynenckiego stylu życia.
- 8) Wspieranie i finansowanie różnych podmiotów i osób fizycznych prowadzących profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną.
- 9) Dofinansowanie szkoleń w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą oraz doskonalenie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych.
- 10) Dofinansowanie działalności profilaktycznej osobom dorosłym oraz organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
- 11) Szkolenia członków GKRPA.
- 12) Zakup materiałów biurowych niezbędnych do prowadzenia bieżącej działalności profilaktycznej, informacyjnej i edukacyjnej.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez popieranie imprez kulturalnych promujących zdrowy styl życia.

Poszczególne zadania gminnego programu mogą być powierzone do realizacji organizacji pozarządowej. Wśród organizacji pozarządowych ważnym partnerem dla gmin są stowarzyszenia i kluby abstynenckie jako miejsce trzeźwego i zdrowego stylu życia dla uzależnionego i jego rodziny. Duże znaczenie w życiu gmin o charakterze miejsko-wiejskim odgrywa Kościół tak więc istotna jest współpraca z parafiami celem zapobiegania uzależnieniom i przemocy.

Zadania programu :

- 1) Wspieranie finansowe podmiotów niepublicznych zajmujących się statutowo rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem przemocy domowej.
- 2) Przekazywanie materiałów edukacyjnych i informacyjnych.
- 3) Nieodpłatne udostępnianie lokalu w celu realizacji zadań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 4) Współorganizowanie i dofinansowywanie działań propagujących życie bez uzależnień i przemocy.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli kierować sprawy bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratora. Postępowanie z tego zakresu prowadzone jest na podstawie przepisów o postępowaniu karnym. Sprawy, w których gmina występuje jako oskarżyciel publiczny odbywają się w trybie uproszczonym. Wniesienie aktu oskarżenia do sądu musi być poprzedzone przeprowadzeniem postępowania dowodowego, które należy do kompetencji policji.

Zadania programu:

- 1) Kontrole punktów sprzedaży i lokali gastronomicznych w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i prawa lokalnego.
- 2) Informowanie Policji o naruszeniach ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 3) Wnioskowanie do organów ścigania o ukaranie osób naruszających przepisy w/w ustawy.

Rozdział III

Sposób pozyskiwania realizatorów programu

1. Zlecanie osobom profesjonalnie przygotowanym, instytucjom oraz organizacjom pozarządowym wykonania określonych zadań programu na podstawie umów cywilnoprawnych.
2. Wyłonienie realizatora programów w trybie konkursowym bądź w postaci umów zlecenia.
3. Finansowanie realizacji zadań zgodnie z uchwalonym Programem.
4. Pozyskiwanie wolontariuszy do realizacji zadań programu, poprzez dofinansowanie ich udziału w szkoleniach, warsztatach, konferencjach.